

ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ ТЕЛИЦЬ СІРОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОРОДИ

О. В. Денисюк, кандидат сільськогосподарських наук
ДУ Інститут зернових культур НААН України

Наведено результати досліджень розвитку телиць в ранньому онтогенезі залежно від інтенсивності їх росту до 12-місячного віку. Встановлено, що молодняк з більш інтенсивним типом росту до річного віку ($I_n=0,3474$) мав вищі показники живої маси і у 18-місячному віці ($381,9\pm4,46$)

Ключові слова: телиці, жива маса, індекс напруги росту

До генетичних ресурсів України у м'ясному скотарстві відносять сіру українську породу, яка створена народною селекцією і є однією з найдавніших заводських порід.

До головних її достоїнств належать м'ясні якості, які були високо оцінені видатними вченими-зоотехніками та науковцями (Н. Муравйов, 1829; П. М. Кулешов, 1926; Ф. Ф. Ейснер, 1986 та ін.). В минулому столітті завдяки цієї господарсько-корисної ознаки на виставках м'ясної відгодованої худоби вона займала перші місця, а в наш час ці «задатки» були використані при створенні української м'ясної породи великої рогатої худоби (В. С. Козирь, С. О. Олійник, П. Т. Чегорка, 2008). Раннє прогнозування продуктивності тварин прискорює селекційні процеси з покращення стад, враховуючи сучасні потреби споживача. Різні породи і типи мають свої біологічні особливості росту і розвитку, в зв'язку з цим по різному реагують на однакові умови утримання та годівлі. Сіра українська порода за багатьма господарсько-корисними ознаками не поступається вітчизняним породам, але не може конкурувати за рівнем м'ясної продуктивності та скоростиглості (В. Д. Гуменний, 2010). Тому дослідження інтенсивності росту до річного віку та її зв'язок зі скороспілістю є актуальними.

Методика досліджень. Об'єктом дослідження були телиці сірої української породи, що належить ДПДГ «Поливанівка» Дніпропетровської області у кількості 253 голови. Технологія утримання – безприв'язна при груповому утриманні на прифермських вигульно-годівельних майданчиках. Годівля традиційними кормами: силос кукурудзяний, сіно люцернове, зелена маса кукурудзи, комбікорм. Живу масу тварин визначали шляхом індивідуального зважування та розраховували середньодобові прирости. Індекс напруги росту молодняку до річного віку (I_n) визначали за В. П. Коваленком та ін. (1997).

Математичну обробку фактичного матеріалу (середні показники ознак, коефіцієнти кореляції) здійснювали методом варіаційної статистики. Розподіл тварин на групи (класи) проводили за показниками індексу напруги росту. При цьому до класу M^0 відносили тварин з показником $\bar{X}\pm0,67\sigma$; тварини з індексом напруги росту

більше даного значення ($\bar{X}+0,67\sigma$), відповідно до класу M^+ та з показником менше даного значення ($\bar{X}-0,67\sigma$) до класу M^- (В. П. Коваленко, В. І. Халак, Т. І. Нежлукченко та ін., 2010).

Результати досліджень. До основних показників м'ясних якостей відноситься жива маса, яка у телиць сірої української породи дорівнювала: при народженні – $25,5\pm0,16$ кг; у 6 міс. – $131,1\pm13,39$ кг; у 12 міс. – $263,9\pm1,61$ кг; 18 міс. – $375,4\pm1,57$ кг. Середньодобові прирости за період від народження до 18-ти міс. віку складали – $0,637\pm0,0029$ г. Розрахований індекс напруги росту становив $0,1725\pm0,06108$.

При розподілі тварин, за індексом напруги росту на класи встановлено, що лівова частина молодняку (178 гол або 70%) характеризуються помірною напругою росту і лише 12% стада мають більш інтенсивний тип росту до 12-місячного віку (табл.).

1. Розвиток телиць різних класів розподілу, $\bar{X}\pm s_x$.

Класи розподілу	I_n	Жива маса, міс			
		при народженні	6	12	18
M^- (n=43)	$0,1553$ $\pm0,00405$	$28,1$ $\pm0,31$	$109,6$ $\pm1,02$	$246,8$ $\pm2,97$	$359,9$ $\pm3,48$
M^0 (n=178)	$0,2584$ $\pm0,00240$	$25,3$ $\pm0,17$	$128,8$ $\pm0,62$	$265,5$ $\pm1,90$	$377,9$ $\pm1,80$
M^+ (n=32)	$0,3474$ $\pm0,00527$	$23,8$ $\pm0,51$	$148,5$ $\pm1,76$	$278,8$ $\pm4,03$	$381,9$ $\pm4,46$

Тварини, які належать M^+ класу за показниками живої маси переважали одноліток з M^0 та M^- класів на: у віці 6 міс. – $19,7$ ($P>0,999$) і $39,2$ ($P>0,999$) кг; 12 міс. – $13,3$ ($P>0,99$) і $32,0$ ($P>0,999$) кг; 18 міс. – $4,0$ ($P>0,95$) та $22,0$ ($P>0,999$) кг, відповідно. За період від народження до 18-місячного віку молодняк M^+ класу мали середньодобові прирости живої маси $0,652\pm0,0082$ г, що більше на $0,01$ ($P>0,95$) і $0,048$ ($P>0,999$), ніж у теличок інших класів.

Таким чином, молодняк з більш інтенсивним типом росту до річного віку мав вищі показники живої маси і у 18-місячному віці.

У тварин різних класів розподілу зв'язок між індексом напруги росту і живою масою у віці 18 міс. був слабкий. Проте з підвищенням інтенсивності росту він посилюється ($M^- - r=0,078$; $M^+ - r=0,221$).

Отже, вже у річному віці можливо прогнозувати майбутній рівень продуктивності та скоростиглості тварин сірої української породи. При відборі ремонтних телиць перевагу слід надавати молодняку з більш інтенсивним типом розвитку ($I_n>0,3474$).